

RODZINNY OGRÓD DZIAŁKOWY

„POLANIA”

W G NIEŹNIE

Historia od powstania do 2005 roku

Oficjalna decyzja, o przekazaniu terenu przy ulicy Północnej pod ogródki działkowe, zapadła 12 lutego 1981 roku. Prezydent Miasta Gniezna zdecydował podpisać stosowny dokument - protokół przekazania sporządzono natomiast 04 sierpnia 1981 roku i w tymże roku Pracowniczy Ogród Działkowy¹ pod patronatem Wielkopolskich Zakładów Obuwia „Polania” został zarejestrowany w Wojewódzkim Zarządzie Polskiego Związku Działkowców w Poznaniu, oraz w Krajowej Radzie PZD.

Tereny przeznaczone na ogródki działkowe stanowiły grunty orne klasy IIIa, IIIb, IVa, IVb, o dużym spadku i różnicy poziomów dochodzących do 21m. POD im „POLANIA” usytuowano w północno-zachodniej części miasta i

¹ustawa z dnia 8 lipca 2005 r. o rodzinnych ogrodach działkowych pojęcie „pracowniczy ogród działkowy” zostało zastąpione pojęciem „rodzinny ogród działkowy”

graniczy od strony wschodniej z ul. Północna, od strony południowej z nieużytkami przylegającymi do ul. Biskupińskiej, oraz do POD „Winiary”, od zachodu z doliną Strugi Gnieźnieńskiej (zwanej także Wełnianką) i od strony północnej częściowo z gruntami ornymi, a częściowo z POD „Piaś”. Ogólna powierzchnia wynosi ponad 33h, z czego kilkanaście hektarów przypadało na zieleńce i drogi. Z czasem nieużytki uległy znacznemu zmniejszeniu. Na terenach pierwotnie przeznaczonych na zieleńce, utworzono nowe działki - tak powstał sektor G - także w wielu miejscach poprzez pomniejszenie szerokości dróg powstały niewielkie ogródki. W drugim roku powstania ogrodu Urząd Miasta podjął się sfinansowania i wykonania sieci wodociągowej, zasilanej wodą z wykonanej na terenie ogrodu studni głębinowej. Wydajność studni, o głębokości 52 m, szacowana była na ok. 14 m³/h. Definitywnie uruchomienie sieci wodociągowej nastąpiło jednak kilka lat później.

Wstępnie POD posiadał 508 działek, w następnych latach ilość ta zwiększyła się do 592. Zaangażowanie w utworzenie ogrodu osób zatrudnionych w różnych gnieźnieńskich zakładach spowodowało, że początkowo na tym samym terenie funkcjonowały dwa zarządy, przy Wielkopolskich Zakładach Obuwia „POLANIA”², oraz przy Fabryce Maszyn Pakujących „SPOMASZ”³ - pod nazwą Zarządy Ogródków Działkowych w budowie. Dopiero w listopadzie 1982 roku na wniosek delegata WZ Polskiego Związku Działkowców wybrano jeden zarząd, oraz przyjęto nazwę Pracowniczy Ogród Działkowy im „Polania” w Gnieźnie. Pierwszym prezesem nowego zarządu wybrano Mariana Smelkowskiego, a zastępcami zostali Tadeusz Kuszak, oraz Edward Kaźmierczak, funkcję skarbnika powierzono Krystynie Michalak, do zarządu weszło ogółem 14 członków.

Działalność pierwszego zarządu była *de facto* wymuszona stanem technicznym ogrodu. Brak wody, prądu, brak ogrodzenia zewnętrznego, katastrofalny stan wytyczonych alejek, szczególnie po opadach i roztopach, zmuszał do konkretnych działań umożliwiających jako takie funkcjonowanie, oraz zagospodarowywanie poszczególnych działek. Sytuacja taka trwała jednak kilka lat, nim przy wsparciu zakładów patronackich „Polanii”, oraz „Spomaszu”, zaczęły się realizować konkretne zamierzenia. Ogrodzono płotem zewnętrznym teren - jako ciekawostkę można wspomnieć, że drut na siatkę ogrodzeniową (4,5 tony) załatwiono tak jak w ówczesnym czasie było to jedynie możliwe. Do fabryki drutu udała się delegacja działkowiczów zawiązując, w zamian za owy drut, obuwie z WZO „Polanii”. Wkrótce wykonano furtki, oraz bramę główną. W 1983 roku popłynęła siecią woda, chociaż zapotrzebowanie było od początku znacznie większe od wydajności studni.

² Fabryka od 2008 w likwidacji- zatrudniała ok. 4 tys. pracowników

³ Obecnie producent maszyn pakujących „Trepko” Sp. z o.o.

Praca zarządu odbywała się w wypożyczanych pomieszczeniach, a dokumentację przechowywano w WZO „POLANIA”.

Pierwsze lata istnienia ogrodu były także niezwykle trudne dla samych działkowców. Wielu z nich wykonało niemal katorżniczą pracę aby doprowadzić swoje działki do stanu umożliwiającego uprawę. Popegerowska ziemia była totalnie wyeksploatowana rolniczo, koniecznym było nawożenie obornikiem, ziemią poburaczaną, zdobywaną z gnieźnieńskiej cukrowni, lub torfem. Były to ilości przeogromne, liczone w setkach ton. Ci którzy jako pierwsi podjęli się budowy altan, szczególnie tych murowanych, zmuszeni byli do ogromnego poświęcenia, transportowania wody ze stawów oddalonych o kilkaset metrów. Woda tak zdobywana służyła także do podlewania nasadzeń. Żwir kopano w pierwotnie nie zagospodarowanym sektorze G. Wspomnieć należy, że z uwagi na fatalny stan dróg i alejek ogrodowych, wjazd ciężkich pojazdów był czasami przedsięwzięciem karkołomnym.

W grudniu 1983 zaczęła kształtować się działalność w pełni statutowa zarządu. W obecności vice prezydenta miasta Pana Jana Sochy, oraz innych przedstawicieli Urzędu Miejskiego i WZ PZD wybrano : komisję rozjemczą, której przewodniczącym został Henryk Surowiec, jak również komisję rewizyjną z przewodniczącym Mieczysławem Kaźmierczakiem.

W roku 1984 WZO „POLANIA” przekazuje, na potrzeby ogrodu, domek kempingowy typu „beczka”, który ustawiony przy bramie głównej, od tej pory służy jako miejsce zebrań i spotkań zarządu, pełni także funkcję biura ogrodu.

W lipcu 1988 roku zakończyła się kadencja dotychczasowego zarządu, a podczas wyborów wybrano nowy zarząd, w 18 osobowym składzie. Prezesem ponownie wybrano Mariana Smelkowskiego, a vice prezesami zostali Roman Bielawski, oraz Tadeusz Kuszak, skarbnikiem pozostała Krystyna Michalak, komisją rozjemczą nadal przewodniczył Henryk Surowiec. Zmienił się natomiast skład i przewodniczenie komisji rewizyjnej: przewodniczącą została Helena Chłopiska. Wybrano także delegatów na Zjazd Wojewódzki, w osobach Henryk Surowiec i Zbigniew Berndt.

Nowe władze podjęły nowe wyzwania, które zaistniały w dotychczasowym okresie funkcjonowania ogrodu. Nadal nie rozwiązany był problem ciągłego niedoboru wody, zaczęto drążyć temat elektryfikacji, zaistniała konieczność remontów ogrodzenia, oraz coraz częściej ulegającej awarii, pompy. Wreszcie zarząd w dniu 07.05.1991 roku podjął uchwałę, o budowie drugiej studni głębinowej. Z uwagi na nieuczestniczenie w zebraniach wykluczono z zarządu dwie osoby, a w październiku 1991r powołano pp. Witosława Ryczkowskiego i Kazimierza Hekerta na stanowiska zastępców prezesów.

Na nową kadencję od maja 1992 roku, prezesem ogrodu wybrano Kazimierza Hekerta, a zastępcami zostali: Witosław Ryczkowski, oraz

Bronisław Chudy, skarbnikiem pozostała Krystyna Michalak. Ogółem w zarządzie zasiadało 13 osób.

Ten zarząd musiał się podjąć działań już w nowych realiach naszego państwa, co niewątpliwie nie ułatwiało pracy. Nadal nie rozwiązana była sprawa braku wody i ewentualnej budowy drugiej studni, która wręcz do znudzenia była wywoływana na każdym zebraniu zarządu, czy sprawozdawczym. Wielu działkowiczów z niecierpliwością obserwowało działania zarządu. Problemem niebywale trudnym stało się zebranie właściwej kwoty pieniężnej, umożliwiającej rozpoczęcie i kontynuowanie prac. Coraz częściej mówiono, o konieczności elektryfikacji ogrodu. Jednak koszt tej inwestycji skutecznie odstraszał przed pochopnymi zobowiązaniami. Utwardzano i naprawiano żuzłem drogi.

Po blisko dwunastu latach istnienia ogrodu zlikwidowano niemal wszystkie nieużytki z obszaru POD. Większość ogródków znacznie zyskała na swojej funkcjonalności i estetyce. Można było dostrzec dwukierunkowy rodzaj traktowania działek, jedni nastawieni byli bardziej na uprawę warzyw i owoców, inni przeznaczenie działki potraktowali bardziej rekreacyjnie, zakładając obszerne trawniki i sadząc iglaki, oraz krzewy ozdobne, budując także wymyślne altany.

W tym okresie najwięcej zaangażowania w pracy społecznej ogrodu wykazały takie osoby jak: Marian Smelkowski, Krystyna Michalak, Barbara Świeżyńska, Henryk Surowiec, Jerzy Świtalski, Zdzisław Penkert, Tadeusz Kuszak, Witosław Ryczkowski. Osoby te zasiadając w organach ogrodu, w różnym stopniu przyczyniły się do jego rozwoju. Ogród wielokrotnie wizytowali przedstawiciele WZ PZD, oraz lokalnych władz, które przede wszystkim reprezentował Pan Zdzisław Stankowiak. Wskazywano na nieprawidłowości, lecz przyznać trzeba, że w tak młodym organizmie były one nieuniknione, starano się jednak głównie pomóc we właściwym funkcjonowaniu ogrodu.

Rok 1992 był rokiem przełomowym, w dotychczas najbardziej kosztownym przedsięwzięciu jakim bała budowa drugiej studni głębinowej. Uzyskano wszelkie wymagane pozwolenia, dokonano przy pomocy radiestety, rozpoznania gruntu, oraz rozpoczęto wstępne rozmowy z potencjalnym wykonawcą. W 1993 roku po stwierdzeniu krytycznego obniżenia się lustra wody w studni, zdecydowano się rozpocząć wstępne wiercenia nowej studni. Zamontowano, uzyskany nieodpłatnie, nowy transformator, który w przyszłości zasili w energię elektryczną nową studnię. Mimo ciągle zwiększających się kosztów i niewystarczającego wsparcia finansowego, oraz pojawiających się trudności geologicznych z determinacją dążono do zakończenia odwiertu.

Na zebraniu sprawozdawczym w kwietniu 1994 roku wybrano Zdzisława Penkerta, oraz Mariana Smelkowskiego jako delegatów ogrodu na zebranie WZ PZD.

Po wcześniejszej rezygnacji z funkcji prezesa Pana Hekerta, oraz z funkcji skarbnika Pani Michalak, zarząd w dniu 15.12.1994r podjął uchwałę o powołaniu na prezesa ogrodu Zdzisława Penkerta, na zastępcę Mariana Smelkowskiego, oraz powierzył funkcję skarbnika Helenie Chłopickiej.

W połowie stycznia 1995 roku zakończono wiercenia przy nowej studni głębinowej. Po wykonanych próbach wydajności uzysku wody, wyniosła ok. 22m³/h, co powinno całkowicie zaspokoić potrzeby ogrodu. Podjęto także prace przy wykonaniu przyłączy do sieci wodociągowej.

Kolejne zebranie wyborcze w dniu 07.05.1996 roku wyłoniło 11 osobowy zarząd, oraz trójosobowe komisje, rozjemczą i rewizyjną. Wybrano dwie osoby na zjazd wojewódzki. Nowym skarbnikiem został Zdzisław Olszak, osoby prezesa i zastępcy nie uległy zmianie.

Rok 1997, był rokiem jubileuszowym dla ogólnopolskiego związku działkowców. Właśnie w tym roku przypadła setna rocznica założenia pierwszych ogródków działkowych w naszym kraju. W uroczystościach wojewódzkich uczestniczyli delegaci z naszego ogrodu, a najbardziej aktywni działacze społeczni wyróżnieni zostali dyplomami..

Z początkiem 1998 roku zarząd podjął starania, o zainstalowanie ogólnodostępnego aparatu telefonicznego, oraz zwrócono się, z kolejną prośbą do UM, o pomoc w utwardzeniu drogi dojazdowej do naszego ogrodu. W dniu 07.05 tegoż roku podjęto uchwałę o wykupieniu jednej z działek, z wybudowaną murowaną altaną, z przeznaczeniem na biuro zarządu, a przyszłościowo po rozbudowie, jako dom działkowca. We wrześniu, wystosowano pismo do odpowiedniego biura energetycznego, z prośbą o wykonanie planu technicznego elektryfikacji ogrodu

W wynajętej sali SP nr 12, 16 kwietnia 1999 roku, odbyło się walne zebranie sprawozdawcze POD „POLANIA”.

Program zebrania, po raz pierwszy w historii ogrodu, zawierał uroczyste wręczenie skromnych upominków wraz z dyplomami, działkowiczom którzy w sezonie mogli zaimponować estetyką i innowacyjną uprawą swoich działek. Nagrodzonymi zostali: Halina Baranowska, Danuta Duszyńska, Elżbieta Górka, Bronisław Chudy, Włodzimierz Ogrodny, Ignacy Rybicki, Leszek Stochmal, Zbigniew Szygenda oraz Józef Woźniak. Na zebraniu obecny był Pan Zdzisław Stankowiak, reprezentując Zarząd Okręgowy PZD, oraz UM Gniezna. Przy tej okazji, gość wyjaśnił szereg spornych kwestii wynikłych podczas dyskusji.

Koniec sezonu 1999, zapisał się niezwykle słonecznym i długim latem. Drzewa owocowe mając niewielką ilość opadów zbytnio nie obrodziły, natomiast warzywniki obficie podlewane dały dorodne plony. Podczas prac gospodarskich na ogrodzie naprawiono ogrodzenie zewnętrzne.

Jak co roku, także i w roku rozpoczęcia nowego tysiąclecia, 13 kwietnia 2000 roku, odbyło się walne zebranie sprawozdawcze.

Po sprawozdaniach prezesa ogrodu p. Z Penkerta, oraz przedstawicieli: komisji rewizyjnej p. J Świącichowskiego, komisji rozjemczej p. H Surowca i komisji mandatowej p. E Gońskiego, omawiano główny temat pt. „Elektryfikacja ogrodu”. Także wzorem ubiegłego roku zarząd uhonorował drobnymi upominkami najlepszych działkowiczów. Nagrodzonymi zostali: Maria Andrzejczak, Regina Barzyk, Danuta Kozłowska oraz pp. Ryszard Blejczak, Leszek Chełmickowski, Jerzy Domański, Jan Gładych, Jan Michałowicz, Jerzy Wróbel, Tadeusz Zakrzewski. Zaznaczyć należy, że tegoroczne zebranie zaszczyciła rekordowa liczba członków naszego ogrodu, co pozwoliło podjąć szereg bardzo istotnych dla ogrodu uchwał.

11 Maja 2000 brygada monterska, rozpoczęła prace przy instalowaniu i montowaniu pierwszej głównej szafki licznikowej, będącej początkiem elektryfikacji ogrodu.

Na przełomie sierpnia i września w Gnieźnie odbyło się szereg imprez, których uczestnikami byli działkowicze. Najpierw przedstawiciele naszego ogrodu byli obecni podczas obchodów Wojewódzkiego Święta Plonów. Natomiast 1 i 2 września miasto nasze gościło działkowiczów z całej Polski na zorganizowanym Krajowym Zjeździe. W ogrodzie im. „Lecha” odbyło się spotkanie prezesa Polskiego Związku Działkowców Pana Kondrackiego z zarządami gnieźnieńskich ogrodów. Z naszego ogrodu uczestnikami tego spotkania byli pp. Z Penkert, E Goński, P Skrzypek.

Główne uroczystości zjazdowe odbywały się w auli Szkoły Pomnik. Na pamiątkę tych wydarzeń, społeczność polskich działkowiczów ufundowała pamiątkową, spiżową tablicę umiejscowioną w tzw. kręgu darczyńców na gnieźnieńskim rynku.

Z wydarzeń ogrodu „POLANIA” należy odnotować, że do końca roku 2000 zelektryfikowanych zostało ponad 200 działek.

18 Kwietnia 2001 roku ponownie w sali SP nr 12 odbyło się walne zebranie sprawozdawczo- wyborcze z udziałem blisko stu działkowiczów.

Po czynnościach proceduralnych, ustępujący zarząd słowami prezesa Penkerta zdał sprawozdanie z minionej kadencji. Zebrani uchwalili absolutorium dla ustępujących władz i przegłosowali wybór nowych władz ogrodu „POLANIA”. Na kolejną pięcioletnią kadencję do zarządu wybrano: Zdzisława Penkerta, Mariana Smelkowskiego, Barbarę Świeżyńską, Marię Manię, Dorotę Haremzę, Eugeniusza Gońskiego, Piotra Skrzypka, Tadeusza Góralskiego, Zdzisława Olszaka, Brunona Józwiaka i Zygmunta Kowalskiego. Na przewodniczących komisji, rewizyjnej został wybrany Jerzy Świtalski, oraz rozjemczej Józef Perski.

Podjęto uchwały głównie o charakterze porządkowym, oraz dalszej elektryfikacji działek. Dziewięcioro działkowiczów uhonorowano upominkami, za wzorowe zagospodarowanie swoich działek.

Kolejne lata to działania zarządu i działkowiczów nad estetyką otoczenia ogrodu oraz budowa domu administracyjnego ogrodu, którą ukończono w 2004 roku. Wykonano także przyłącze do miejskiej sieci wodociągowej.

KONIEC

opracował : **PIOTR SKRZYPK**

Źródła:

- akt nadania
- plany geodezyjne
- plany techniczne
- protokoły zebrań
- relacje działkowiczów
- i inne